

CONSTANȚA

APARE DUMINICA

20 bani numărul 20.

Administrația, strada Gărei No. 25.

Abonamentul, 10 lei pe an.

O DECIZIUNE

Consiliul comunei Constanța

Am fost adeseori invinuiți de parțialitate, ca adevărat, prea mult ne ocupăm de afacerile orașului Constanța, parăsind uitării pe cele generale ale județului. Ceva mai mult, unii orașeni, dintre acei cari au exercitat o influență mai mare la alegerile comunale la 1 Noembrie 1898, suspectau chiar buna noastră credință în lupta ce ducem contra administrației comunale, atribuindu-ne oare-cari vindicațiuni, nedemne de un ziar care se respectă.

Siliți de echitate, am trebuit să cedam intru cât-va primelor observațiuni, cari veneau în numele majorității abonaților noștri, mai ales că și starea lucrurilor reclamă o cât mai energică lucrare în ajutorul populației rurale, și ne-am executat, sacrificând numerele din urma împrejurărilor de afară.

De astă dată vom servi pe cei din urma, pe amicatul actualului consiliu comunal, de mai e cineva în oraș, punându-le sub ochi o singură deciziune a consiliului, publicată mai recent, asupra căreia ne permitem ale atrage toată atențiunea.

Atragându-le această atențiune — a lor căci minisru de interne par'că nici numai există, cât pentru Dobrogea — le punem din nou în rebara foarte serioasă: nici acum,

după ce vor ceti propunerea de mai la vale, nu convin că aleșii comunei de la 1 Noembrie 1898, sunt cel puțin inconstienți?

Eată de ce e vorba:

Se știe că la 5 Iunie a. c. s'a decis oare-cari reduceri de cheltueli în budgetul comunei, pare-ni-se de vr'o 63,000 lei, suprimându-se lucrări publice de 40,000 lei și oare-cari funcțiuni de vr'o 23,000 lei; că d-nii A. Poteca, ajutor de primar și N. Cialicu, consilier, s'au oferit a servi gratis, primul apărând procesele comunei și secundul conducerea oficiului stărei civile, fapte pentru cari li s'au adus mulțumiri publice, publicate în ziarul oficial.

Se mai știe că acest consiliu comunal, a decis la 18 Septembrie reducerea lefurilor tuturor slujbașilor comunei, câte 20—40% pe lună, de la 1 Octombrie și până la 31 Martie anul viitor, pe baza că încasările dedeau deja un deficit în echilibru bugetar de 20,000 independent de cele 63,000 lei suprimări de cheltueli făcute deja.

Va să zică: până la 18 Septembrie criza, de care erau motivate aceste deciziuni, persista!

Dar iată că, deodată, această criză dispăre ca prin farmec!

Eată ce citim în Monitorul Oficial al comunei No. 28 de la 28 Noembrie, asupra ședinței consiliului de la 9 Octombrie, adică după un restimp de 20 zile de toamnă:

„28) D-l consilier Theodor Sava Nicioff întreabă pe d-l Primar dacă s'a îmbunătățit situațiunea financiară a comunei ast-fel, cum în urmă ploilor căzute s'a îmbunătățit întreagă situație economică a Dobrogei. Face această întrebare spre a ști dacă pentru îmbunătățirea acestei situațiuni, se mai simte trebuința de reținerile votate în ședința precedentă a se aplica asupra salariilor și diurnelor d-lor funcționari și oameni de serviciu ai Primăriei cu începere din luna Octombrie trecut.

Dacă această situație s'a îmbunătățit sau tinde a se îmbunătăți, atunci d-l Primar roagă consiliul să revie asupra decisiunii din ședința de la 18 Septembrie a. c. să se lase intacte salariile d-lor funcționari, ale căror trebuințe s'au înmulțit acum cu începerea ernei.

D-l consilier T. S. Nicioff împreună cu d-l Primar și P. Papajanopulo declară urgență asupra acestei propuneri neînscrisă în programul zilei de azi.

D-l Primar arată că situațiunea financiară a comunei nu e sdruncinată și încasarea veniturilor se face în mod regulat, sperând a atinge până la finele anului evaluățiunile bugetare.

D-l Primar se unește cu propunerea d-lui consilier Theodor Sava Nicioff, nu însă de a reveni cu desăvârșire, asupra decisiunii consiliului din ședința precedentă și a o revoca, ci a menține această deciziune și a amâna aplicarea ei până când, în cursul exercițiului curent se va simți neapărată trebuința de sacrificiile tuturor spre a nu arunca comuna în deficite.

Consiliul văzând asigurările date de d-l Primar că situațiunea financiară a comunei nu e sdruncinată suspendă până la alte dispozițiuni aplicarea decisiunii sale din ședința de la 18 Septembrie

a. c. relativă la reținerile din salariile d-ilor funcționari și oameni de serviciu ai Primăriei

Sedința se ridică la orele 7 1/2 seara *

Cețiți bine, mă rog, fixați datele, și vedeți dacă oamenii aceștia nu 'și bat oare joc de cetățeni?

Auziți dv. iubiți cetitori din Dobrogea: Pe când noi scriem cele ce am văzut cu ochii, ca în jumătatea despre Nord a provinciei nu există un fir de iarba pe care să o poată prinde vita de jug, pricina din care nu s'au făcut toamna acesta nici *zece* ogoare negre; pe când e dovedit oficial prin rapoartele prefectilor, că în 7 din 9 părți ale Dobrogei nu s'a recoltat o bania de cereale; pe când consiliul județului Constanța votează și cere guvernului, prin memoriu de prezentat Regelui, un milion de lei împrumut, pentru hrană și sămânță, *pentru consiliul comunei Constanța, criza a dispărut în 20 zile, când? între 18 Septembrie și 9 Octombrie! tocmai pe când bruma a ars ultimul firicel de iarbă verde și nu s'a mai văzut pînă acum o stropitură de ploaie!*

Mai mare sfruntare n'am văzut de când sint! Dar urma va alege; vom vedea.

O luptă feroasă cu bandiți la Caraomer

O luptă din cele mai feroase a avut loc în noaptea furtunoasă din 27 Noiembrie, orele 3, între două carane sătești și doi bandiți turci, dintre care unul a rămas mort pe loc, iar cel de al doilea a fost grav rănit, ca și ambele carane.

Eroul acestei iuficoșate lupte este *Ilie Cocoana*, fost militar, un om scund pușintel. ni se spune de cel ce ne a adus și dat în scris amănuntele acestei teribile drame.

Atragem atenția guvernului asupra faptului, spre a recompensa cum trebuie pe acel supra constient cetățean. Vom reveni asupra unor lipsuri în organizarea serviciului de pază prin comune, ce reiese din descrierea ce urmează.

Eată cum aducătorul descrie cele întâmplate:

„În luna Maiu a. c. la cătuna Daulu kioi, pendinte de comuna Caraomer, din

plasa Mangalia județul Constanța, de către locuitorul Ismail Mustafa tot din sus zisă cătuna, s'a prins doi bandiți turci, pe care i-a dus la primăria comunei Caraomer, ajutat fiind și de alți săteni. Acești bandiți, în urma interogatorului ce li s'a luat de către primarul sus zisei comune s'a constatat cum că pe teritoriul principatului Bulgaria, a comis un furt de bani și omor, de ore ce la perchezițiunea ce li s'a făcut s'a găsit la ei și o sumă mare de bani bulgărești, care bani s'a înaintat onor. subprefecturii Mangalia dinpreună cu ei, actele ce-li s'a dresat, precum și armele ce potedan asupra lor. Cum însă acești bandiți nu comisesse crima pe teritoriul nostru, a fost depuși în arestul din Constanța până la alte dispozițiuni. Fiind însă urmăriți de guvernul bulgar și tot odată ceruți a-și da seamă de crima comisă de ei în Bulgaria, guvernul nostru a dispozat să se trimită prin Mangalia la Caraomer, spre a se preda autorităților bulgărești.

În zina de 27 Noiembrie a. c. au fost trimisi și escortați de un gendarm până la Caraomer, unde a fost dați în primire autorității acestei comune. În seara sus zisei zile fiind depuși în arest și băgați în fiară, pe la orele 3 noaptea a reușit a rupe fiarele, în urmă procedând ast-fel:

După ce a reușit a rupe fiarele, unul dintre ei 'și a tăiat căpștele cismelor cu care era încălțat, rămânând pe picioare numai cărâmbii, această în scop de a putea fugi mai bine. Cum însă în arest era o pereche de cisme noi și un pistol mare, sequestrate de autoritatea comunală, le a luat din preună cu pistolul; acestuia a făcut'o unul din ei, care era mai robust (puternic-gros-corpulent, pelivan) Cel l'alt a luat un ciocan ce găsisse în odăia arestului. După ce au fost găta amândouă, au rupt ușa cât se pôte de ușor, că să nu auză caranele, care se afla în afara-șei a două până la ei, au eșit în sala, au smuncit ușile de la sală, deschizându-le, și când a voit să ese, i-a întâmpinat caranele. Văzându-se nevoiți de a fugi din cauza caranelor, cel mai robust bandit a apucat pe una din carane de gât, și nume *Ilie Cocoană*; iar cel l'alt bandit a lovit în cap cu ciocanul pe a două carană, răbindul. *Ilie Cocoana* amucind a scăpat, de la banditul care 'l luase de gât; iar bandiți a luat'o la fuga, unul într'o parte și cel l'alt într'altă. *Ilie Cocoană* urmărindu-i și dând alarmă, și văzând că

nu sare nimeni în ajutor ca să îl prindă din cauza că era viscol, a ajuns pe banditul robust ca la vre o 200 metri de primărie. Banditul văzându-se ajuns s'a întors la carană *Ilie Cocoană* spre a 'l lovi cu pistolul în cap, pe care 'l luase din arest. Acesta văzându-se în pericol l'a împuns pe bandit cu baioneta prin tăță stângă eșind prin spata dreaptă, după aceea tot *Ilie Cocoană* lăsând pe acesta, a urmărit și pe al doilea bandit, care fugise în altă direcție, ajrăgându'l și pe acesta la vr'o 2000 metri de primărie. Voind să 'l isbească cu baioneta, banditul a pus mână pe baioneta, tragându-l de la gura țevei armei, și când a voit să isbească pe *Ilie Cocoana* cu baioneta în pept, acesta 'l a croit cu arma în cap, ca cu un ciomag rânindu'l grav la cap, după care l'a adus l'cel l'alt. Când a venit acelu bandit lovit cu baioneta în pept, l'a găsit mort, iar pe cel l'alt l'a adus la primărie, după care autoritatea comunală a dresat actele convenite pentru cele întâmplate.

ALLO!

(Scena este despărțită în două camere. Prima camera e cabinetul ministrului X. A două camera este biroul secretariatului ocupat de 4 copisti: Ionescu, Popescu, Botgros și Condeescu, cari sunt cu totul absorbiți în lucrul lor și anume: Ionescu mănâncă cartofi pe care li coace în risipul de pe sobă, cu covrigi luați de la simigui de peste drum; Popescu își face socotelele datorțiilor, pe când Botgros joacă țintar cu Condeescu).

Un telefon le-gă cele două camere.

Botgros Mută!

Condeescu Ba mută tu. E rëndul t'eu.

Botgros. Că bine zici! Mai da unde o fi Ministru? e aici?

Condeescu. Nu. E la camera.

Popescu 32 de lei lui Ștefănescu; 40 de lei a două rată la Beren drace!... Cu ce mai rămân eu!..

(În acest timp, ușa de la cabinetul ministrului se deschide și apare d-l Aghios senator influent guvernamental).

D-l Aghios. Bon jour, scumpul meu Ministru! Ce mai faci?... Nimeni?... A dar asta e supărător. Iacă a cincea oară de când mă derangez degeaba.

Botgros. A! ha! mi-am deschis morișca Amice! Ești perdat.

Condeescu. Bre! Cum dracu de nu băgaiu de seamă! Cate boabe mi-ai luat?

D-l Arhios. Chestiunea asta cu școlile din Macedonia și cu drepturile politice ale dobrogenilor este foarte importantă și voi am foarte mult să mă înțeleg cu ministrul. Inșă, ce dracu, nici odată nu'l găesc la ministeru seu. Eu sunt un om foarte serios și e regretabil ca un om așa de serios ca mine să-și piardă timpul numai la du-te și vino! lucoace și 'ncolo.

Botgros (f. vesel) A! Incă o morișcă! Amice, acum ești mort.

Condeescu. Da'l la dracu, bre! că prea e prea!.. Mă, Ionescule, sunt buni cartofi mă?

Ionescu. Gustoși. Vrei și tu? (i dă).

D-l Aghios. Și se mai plâng de lăcătineala cu care se lucrează în birourile administrațiunii noastre. Mai prețindeți, mă rog, zel la funcționari când chiar miniștri dau exemplul de inexactitate în serviciu. Nici odată nu stau la birourile lor. Eu care sunt un om extrem de serios, o să atrag atenția senatului asupra acestui lucru și o să propun reforme!

Da! o să studiez această chestiune foarte interesantă. (Vede telefonul) A! Un telefon!.

Popescu. Nu-i mai dau nimic lui Beren luna asta.

D-l Aghios. Acest telefon, după cât se pare, trebuie să fie în legătură cu vre'un birou. Se uită înprejur. Sunt singur. Ea să cerc! Se apropie de telefon și apasă pe buton, clopoțelul sună în camera amfioaiților.

Botgros. A! (Se precipită la telefon).

Allo! Allo!

D-l Aghios. Cu cine sunt în comunicațiune?

Botgros. Cu mine d-le Ministru!

D-l Aghios. Cine ești d-ta? (aparte)

Mă ea drept Ministru!

Asta e plăcut!..

Botgros. Botgros, d-le Ministru.

D-l Arghios (aparte). Nu m'am înșelat e un amfioaiat. (la telefon). Ești singur?

Botgros. Nu, d-le ministru, suntem toți patru aici.

D-l Aghios. Toți?

Botgros. Da, d-le Ministru.

D-l Aghios. Snteți cu toți acolo?

Botgros. De sigur, d-le Ministru.

D-l Aghios. Ești sigur? Absolut sigur?

Botgros. Fără îndoială, d-le Ministru.

D-l Aghios. Ei bine, spune-le acestor domni din patrea mea că... sunt... (și ea pâlăria și pleacă). A! așa-i prea mult! să pierd eu atâta timp! Eu un om atât de foarte serios. (pteacă)

Botgros. A! Dar ce este asta?

Toți. Ce este? Ce s'a întâmplat?

Botgros. Ce este? (se spune conversația ce a avut la telefon)

Popescu. Tu și bați joc de noi?

Botgros. Parola mea de onoare că nu!

Ionescu. Ași!

Condeescu. Știți ce e bre! nici nu ve trece prin gând! Asta trebuie să fie vre-o ispravă de a lui Ioniță Gramăzescu de la contabilitate, care și petrece tot timpul făcând la glume!

Toți. A! Da, Așa e!

Botgros. E! Stați că-i arătăm lui.

(In acest timp Ministru intră în cabinetul seu, și depune servieta pe birou se așează pe fotoliu, și începe să scoată mai multe hârtii pe cari le studiază).

Condeescu. Măi, să'l așeriem puțin.

Botgros. Las pe mine! O să rîdem puțin! (apasă pe butonul de la telefon, clopoțelul sună în cabinetul ministrului).

Ministrul (care se ridică). Comunicațiune de singur. (merge la telefon) Allo!

Botgros (la telefon). D-nil colegii mei mă însărcinează a 'ți spune că ești un dobitoc stupid idiot și un măgar!..

Constanța, 1899 Decembrie.

Casius.

Ceva despre asociațiuni

Lupta eroică și necontestată a unor generațiuni glorioase, au redșteptat sentimentul național și au rechemat la viață poporul român, ce până mai acum o jumătate de veac lăncedea sub oblăduirea unor domnii rău voitoare, așvultărei și propășirei acestui popor, care prin muncă și devotament, a străbătut și înlăturat cu repediciune toate piedicile, pentru a dobândi onoarea de a fi un stat de sine stătător.

Ce este acest triumf? Opera gândirei unui singur om? Nu, ci rezultatul asociațiunii și fraternisărei mai multor bărbați, uniți într'un singur gând.

E bine stabilit că spiritul de asociațiune, născut odată cu omul, este pedestalul cel mai sigur pe care se înalță grandioasă și se consolidează în mod desăvârșit o idee sănătoasă pornită din înțelesul particular.

Unirea face puterea și puterea nu poate sta de cât în mâinile cugetelor strâns unite.

Pătrunși de înrăurirea salutară, ce asociațiunile au asupra prosperității culturale a întregii omeniri nu trebuie să mai stăm o secundă la îndoială și să căutăm a ne organiza e-

conomiceste pe bazele bine-făcătoarei asociațiuni.

Menirea statului este să asigure și să garanteze buna pace a muncii noastre; iar nici de cum să se amestece în unitatea muncii noastre comune; deci să ne desbărăm de iluziunea că statul trebuie să ne călăndească și să deschiză poarta prin care urmează să intre propășirea economică a țării și deci îmbunătățirea traiului fie-cărui dintre noi.

Cu privirile ațintite către acest sfânt ideal să ne ridicăm și să luptăm cu toții pentru a isbati să formăm asociațiuni, și cât mai multe, pentru scuturarea jugului robiei economice, sub care zace această țară scumpă tuturor celor ce sunt și simte românește.

Dintr'o singură ochire vom vedea că în orașe, unde pot începe asociațiunile, până și *pa-neo*, ce constituie în prima linie alimentul indispensabil nutrițiunii omului, pentru câștigarea *cărrei*, omul este chemat să ducă lupta cea mai înverșunată și după atâta trudă obține, și numai pe bani gata, acest obiect de specula cea mai ordinară la mâncăruri. o *pâine*, a cărei fabricațiune lasă foarte mult de dorit, atât din punct de vedere igienic, cât și sub raportul calității, acurateții și de multe-ori chiar și al cantității.

Cine nu știe cum și de cine se fabrică pâinea noastră de toate țăilele, în favoarea căreia trebuie să intervie foamea pentru a înlătura gâdul modului ei de fabricațiune.

Pentru a ne dispensa de consumațiunea unei asemenea pâini, se impune fondarea unei societăți anonime pe acțiuni, al cărei scop să fie de a instala o *brutărie* model, înzestrată cu cele mai perfecționate aparate cunoscute până aci, în această ramură de industrii.

În fabricațiunea pâinei *brutării* model, se poate da și se va da cea mai mare îngrijire posibilă, se va respecta cele mai stricte măsuri igienice, și se va pune în vânzare cu justa greutate reclamată.

Ródele, ce vom culege după urma acestei mult simțită afaceri, vor fi de o potrivă de măgulitoare, atât pentru asociați, cât pentru masa populațiunii.

Beneficiile, ce vom realiza din acest fericit început, ne va îmbărbata, să ne indemnăm curajoși activitatea

pentru întemeierea unei noi utilități. Nu trebuie să ne desnădăjduim în fața lipsei de capital, când este bine constatat, că prin mijlocul asociațiilor se poate procura ușor și pe nesimțite; căci depunând fie-care o parte din *puținul* cât are se va ajunge la *multul* de care se simte nevoie.

Același lucru s'a petrecut în marile centre ale Europei, unde lipsa capitalurilor a fost tot atât de simțită cât și aici; dar asociațiunile luând un avânt însemnat, capitalurile au crescut și s'au înmulțit într'atât astăzi, în cât în mai multe părți, poate că se găsesc cu prisos.

Marile industrii s'au întemeiat și se susțin prin asociațiuni și deci cu drept cuvânt se poate zice că asociațiunile sunt sufletul marilor întreprinderi.

Fabricațiunea pâinei este o afacere atât de sigură, în cât risicul și perde existența sa.

Orașul Constanța actualmente fiind ocupat de o populațiune muncitoare destul de numeroasă; tot de odată în timpul verei mișcarea populațiunii flotante va merge crescând, prin îmbunătățirile ce sperăm că se vor aduce, și afară de această este cert că întreaga țară privește cu încredere în apropiatul viitor al acestui unic port maritim.

Toate acestea formează un complex de cause ce garantează strălucita isbândă a unei asemenea întreprinderi, și este de sperat că toți se vor grăbi a da sprijinul necesar ca să se aducă la îndeplinire această necesitate, ce repet va da rezultatele cele mai sigure și satisfăcătoare.

Mihai Stănculescu

INFORMAȚIUNI

La administrația județului se lucrează la un nou tablou de locuitorii cărora urmează a li se distribui ajutoare pentru hrană din partea Statului, cel trimis astăzi-vară ne mai corespundând datelor modificate de împrejurările din urmă. Prea multe formalități, prea multă centralizare de atribuții până și în cele de asemenea natură.

— x —

Viscolul mare ce a început pe la 26 Noembrie și a ținut vr'o patru zile, a băntuit în toată țara. Toate trenurile au fost întrerupte câte-va zile, între cari cel de Sâmbătă pentru Constanța, abia a sosit ieri noapte Jol 2 Decembrie.

— x —

În locul domnului Ajutor Poteca, care a girat până acum gratuit avocatura Primăriei, d-l Primar a împărțit procesele la patru demul avocați din Constanța. Așa: în loc de un avocat titular, sau o mică diurnă ajutorului pentru serviciul deja făcut, onor. consiliu angajază patru, — de sigur dintre acei cari pot face ceva rău administrației comunale.

Un concept mai genial pentru apărarea intereselor comunel nici un alt Mephistopheles n'ar fi putut inventa, de cât acel ce conduce acum destinele orașului Constanța. Ferice de Cetățenii Constanței cari au tocmai pe omul ce le trebuie.

— x —

D-l ajutor de primar Poteca a lansat liste de subscripție pentru a se veni în ajutorul sărăcilor cu ocazia sărbătorilor; fapta vorbește de sine și credem că toți cetățenii vor răspunde cu dragă inimă la apelul ce se face.

— x —

Brutăria model este pe cale de înființare. În numărul viitor ne vom ocupa în deosibit de această întreprindere care e un se poate mai laudabilă.

Autorul propunerii cu *situația îmbunătățită a finanțelor* comunei Constanța, unul din propunătorii *urgenței* ai nereducerii lefurilor la slujbași comunali, singurul care plătește fondiera și printre altele dăruia cerut *pășuirea*, pe motiv de criza. R'ntrebăm: cum se împacă cererea d-sale cu lefurile slujbașilor? de unde pot ele fi plătite dacă oamenii ca d-sanu pot plăti? Aud?

— x —

Urmăririle de acum trei ani, pentru încasarea prestațiilor comunale de la 1883 încôce, cari au îngrozit atunci pe toți fostii primari rurați din județ, fiind că li-se cere peste un sfert de milion lei, au reînceput. Era chiar timpul anul acesta. La reclamațiunile cător-va fosti primari, între cari acelu din Rasova, care a primit somație numai pentru 5000 lei, d-l prefect a dat un ordin de amânarea execuțiilor, până la al doile ordin. Pentru D-zeu, nu se da odata deslegare acestei cestiuni, care a băgat groaza și disperarea de efectele legilor românești în tota populația Dobrogei? Cum să nu se sperie și emigreze lumea când vede asemenea *năprăznicii* căci nu putem numi altminteria execuția unor urmări de acum 17 ani? asupra fostilor primari *pe atunci* asupra moștenitorilor și tot neamului lor?

Onor. Curte de Compturi deslege odata această cestiune, căci încă odata, repetăm că a bagat groza, care e așa de comunicativa, în sufletul populației rurale.

— x —

Aflăm că în sfârșit subprefectul Milo de la plasa Constanța și-a înaintat demisia

Clayton & Shuttlewort

BUCURESCI

117.—CALEA DOROBANȚILOR.—117

CRAIOVA

18.—STRADA BUCOVET.—18

MASINE AGRICOLE